

วัดเขาทะโมน

ชื่อแหล่ง วัดเขาทะโมน
ที่ตั้ง หมู่ที่ 9 บ้านเขาทะโมน ตำบลท่าเสา อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี
เส้นทางเข้าสู่แหล่ง จากจังหวัดเพชรบุรี ไปทางอำเภอบ้านลาด ตามถนนเพชรเกษม ระหว่างหลักกิโลเมตร
ที่ 173-174 มีทางแยกซ้ายมือ เข้าไปประมาณ กิโลเมตรเศษ วัดอยู่ทางขวา
สภาพภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อม
สภาพภูมิศาสตร์ ที่ราบและเขาลูกโดด
แหล่งน้ำ

ประวัติ เขาทะโมนเป็นเขาหินปูนลูกโดด วางตัวอยู่ในแนวตะวันออก-ตะวันตก ในหนังสือสมุทรสาขบุรี
(พ.ศ.2468) เขียนไว้ว่า เขาทะโมนมีวัดที่เขา 1 วัด มีถ้ำอยู่ 3 ถ้ำ เรียกว่าถ้ำพระยาแกรก ถ้ำผอด (หรือถ้ำอัด
ลม) ถ้ำยาและถ้ำอื่น ๆ อีก เมื่อถึงเวลาหน้าเทศกาลมีราษฎรไปนมัสการทุก ๆ ปี

ถ้ำพระยาแกรก ในถ้ำมีพระพุทธรูปหลายองค์ และมีของเก่าต่าง ๆ กลางถ้ำชั้นบนยอดเขามี
พระพุทธรูปจำลอง ปากถ้ำมีรูปปูนปั้น 2 รูป เรียกว่า พระยาแกรก กับภรรยา เดิมแกนในทำด้วยไม้สักพอก
ปูน แต่ผู้พังลง ท่านเจ้าอาวาสและกำนัน ได้ให้ช่างจัดทำขึ้นใหม่ให้เหมือนของเก่า เมื่อ พ.ศ. 2497 ประตูลถ้ำอีก
ข้างหนึ่งทำเป็นรูปหนุมานถือพระขันธไม้ 1 รูป ปัจจุบันไม่เหลือหลักฐานให้เห็น

หลักฐานทางด้านโบราณคดี

1. **อุโบสถ** มีมานานแล้ว แต่ได้รับการซ่อมแซมปรับปรุงมาโดยตลอด
2. **กุฏิเจ้าอาวาส** ลักษณะเป็นอาคาร 2 ชั้น ก่ออิฐฉาบปูน ที่ชายคามีไม้แกะสลัก แบบที่เรียกว่าลาย
ขนมปังขิง ประดับโดยรอบ

3. ถ้ำบนเขา

3.1 **ถ้ำแรก** ตั้งอยู่ตอนกลางของเขากลับหน้าไปทางทิศเหนือ ลักษณะเป็นถ้ำ 2 คูหา
ต่างระดับกัน คูหาล่างกว้างประมาณ 15 เมตร เพดานสูงมีบันไดก่ออิฐถือปูนขึ้นไปยังคูหาที่สอง ที่มี
ขนาดเล็กกว่าคูหาล่าง ภายในถ้ำมีเศียรพุทธรูปขนาดใหญ่ สูงประมาณ 3 เมตร กว้าง 1.5 เมตร ก่อด้วยอิฐฉาบ
ปูน ว่ากันว่าเป็นเศียรของพระพุทธรูปนอน แต่ไม่พบองค์พระมีเพียงเศษอิฐกระจายอยู่ตามพื้นถ้ำเป็นอิฐเนื้อ
หยาบ มีเกลบข้าวมาก กว้างประมาณ 17 เซนติเมตร หนา 6-7 เซนติเมตร

3.2 **ถ้ำทางทิศตะวันออก** ชาวบ้านเรียก **ถ้ำสองพี่น้อง** ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของเขา
ลักษณะเป็นเพิงผาหันหน้าไปทางทิศตะวันออก มี 2 ระดับ

คูหาล่าง มีพระพุทธรูปปางมารวิชัย ขนาดหน้าตักกว้าง 104 เซนติเมตร ก่ออิฐถือปูน
ปิดทอง ประดิษฐานอยู่บนฐานบัวปูนปั้น จำนวน 2 องค์ ตั้งคู่กันอยู่ ลักษณะพระพุทธรูปทั้ง 2 องค์
นั้นเหมือนกัน รวมทั้งขนาดก็เท่ากันด้วย ด้านหน้าพระพุทธรูปเป็นลาน ก่ออิฐฉาบปูน โครงสร้างเป็นอิฐขนาด
ใหญ่ (26 x 31 x 7 เซนติเมตร)

คูหาบน ทางด้านทิศตะวันออกมีพระพุทธรูปปูนปั้นปางสมาธิ ตั้งหันพระพักตร์ไปทาง
ทิศตะวันตก ประดิษฐานอยู่บนฐานชุกชี (อิฐที่ฐานชุกชี หนา 15 เซนติเมตร)

บริเวณปากคูหาไม้เจดีย์ตั้งอยู่ 1 องค์ เป็นเจดีย์ก่ออิฐถือปูน ทรงกลมขนาดเล็ก ส่วนยอด
ชำรุด ที่พื้นเพิงผา พบเศษอิฐ กระจายอยู่ทั่วไป เป็นอิฐที่มีส่วนผสมของเกลบข้าวมาก กว้าง 15 - 17
เซนติเมตร นอกจากนี้ยังพบเศษอิฐหล่นอยู่บริเวณเชิงเขาด้านล่าง เป็นอิฐขนาด 14 x 28 x 5.5 เซนติเมตร

การกำหนดอายุสมัย	อยุธยา - รัตนโกสินทร์
การประกาศขึ้นทะเบียน	ยังไม่ได้รับการขึ้นทะเบียน
รูปแบบของแหล่งโบราณคดี	วัดในพุทธศาสนา
วันเวลาที่ปฏิบัติงาน	สำรวจ 1 กุมภาพันธ์ 2539 บันทึก 10 กุมภาพันธ์ 2539
ผู้ปฏิบัติงาน	นางสาวพยุ่ง วงษ์น้อย
ที่มาของข้อมูล	ความรู้เรื่องทุกจังหวัดทั่วพระราชอาณาจักร เล่ม 3 (สภาวัฒนธรรมแห่งชาติ) สมุद्रาชบุรี พ.ศ. 2468 (สยามรัฐพิพิธภัณฑ)

สำนักศิลปากรที่ 1 ราชบุรี

ภาพประกอบ :

อุโบสถวัดเขาทะโมน ได้รับการซ่อมแซมมาโดยตลอด ลักษณะเป็นแบบศิลปะรัตนโกสินทร์

พระพุทธรูปปูนปั้น ปางมารวิชัย เป็นพระพุทธรูปที่มีขนาด และพุทธลักษณะเหมือนกัน 2 องค์ ตั้งคู่กันอยู่ในเพิงผา ทางทิศตะวันออกของเขาทะโมน

พระพุทธรูปปางสมาธิ ในถ้ำทางทิศตะวันออกของเขามอน
อิฐที่ใช้ก่อนฐานพระเป็นอิฐขนาดใหญ่และหนา